

Nu

Klimatet kan
inte vänta.

Ett hållbart Gävle, för alla. Nu.

Vi som nu delar den här planeten nu avgör framtiden. Vi vet att klimatförändringar och andra miljöhot påverkar människor över hela planeten, inklusive oss i och runt Gävle kommun. Som människor är vi helt beroende av en planet som mår bra och kan ge oss den friska luft, den näringsrika jord och det rena vatten som vi behöver.

För oss hänger en frisk planet och friska, välmående människor ihop. Idag överutnyttjar vi både våra naturresurser och vår egen energi som människor. För många människor känner mer oro, stress och press än att de har en bra balans och mår bra i livet. Det är en förutsättning för vårt gemensamma samhälle att vi har framtidstro! I skolan ska barn och unga kunna må bra och vara kreativa, arbetsmarknaden ska ge människor utvecklingsmöjligheter och tillfälle till lärande.

Vi vill ställa om Gävle och Sverige till ett samhälle med välmående människor, som inte förbrukar mer resurser än vad naturen klarar av att återskapa. Bara på det sättet tar vi vårt ansvar för den globala klimatutmaningen och vår egen framtid. Vi har idéerna, modet och viljan. Med din hjälp så gör vi det – Nu!

Miljöpartiet de gröna i Gävle
www.mp.se/gavle

1. Ett grönare Gävle

I ett grönare Gävle lyser naturen och vattnet med sin närvaro, alla människor kan enkelt njuta av gröna parker och rent vatten. Vi tar oss fram utan att förorena luften och det är alltid enklast att vara miljösmart!

1.1 Klimat och miljö

Det som är bäst för miljön - den enda planet vi har - ska alltid vara det enklaste och mest ekonomiska valet för människor. Riksdagen har beslutat att Sverige ska vara klimatneutralt år 2045. Vi gröna vill se till att Gävle gör sin del för att det ska bli verklighet, och vi vill att det ska vara enkelt för kommuninvånarna att bidra!

Minskade utsläpp från trafiken. Om vi ska klara omställningen till ett hållbart samhälle måste utsläppen från biltrafiken minska kraftigt, både genom en omställning till förnybara bränslen och genom en minskning av bilanvändandet. Samtidigt är bilen fortfarande ett måste för många på landsbygden. Det ställer ännu högre krav på att begränsa den onödiga biltrafiken i städerna så mycket som det bara är möjligt.

Ambitionerna i kommunens miljöstrategiska program ska höjas. Vi gröna bidrog stort till att Gävle kommun antog ett av Sveriges mest ambitiösa miljöstrategiska program år 2014. Nu är en hel del uppfyllt, samtidigt som många utmaningar kvarstår. Nu gäller det att öka ambitionsnivån, arbeta mer kraftfullt med det som är svårt och integrera miljöperspektivet i allt kommunen gör. Vi vill öka ambitionerna!

Vi ska handla ekologiskt, rättvist och klimatsmart. Kommunen handlar varor och tjänster för väldigt mycket pengar varje år. Därför är det viktigt att alltid göra inköp med fokus på största möjliga miljö- och samhällsnytta. Vi ska handla ekologiskt, närproducerat och med social hänsyn i alla fall där det är möjligt. I varje upphandling ska kommunen överväga om vi kan ställa krav som gör att lokala företag och därmed svenska arbetsvillkor gynnas, att personer långt ifrån arbetsmarknaden får nya möjligheter och att importerade varor har rättvisa villkor. Vi ska eftersträva så hög andel ekologisk mat som det bara är möjligt, barn ska inte serveras besprutad mat när det finns alternativ! All kommunal verksamhet ska erbjuda mat med låg klimatpåverkan och aktivt arbeta för minskat matsvinn.

Jordbruksmarken ska odlas på. Vi vill se att en större andel av jordbruket i kommunen är ekologiskt. Jordbruksmark är en ändlig resurs - när man asfalterat en åker går det aldrig att odla på den igen. Sverige har en låg självförsörjningsgrad på livsmedel, vi ska därför inte bygga på jordbruksmark, vi ska fortsätta odla den och kommunen ska arbeta aktivt med att öka andelen lokala livsmedelsproducenter.

Ett klimatcenter ska byggas. Ett klimatcenter ska byggas, en besöksdestination som både utvecklar Gävle som besöksmål och samtidigt ger barn och unga möjligheter att lära om klimatförändringarna och miljöutmaningar kopplade till dem. Centret bidrar till att barn och unga får utveckla sin kunskap och särskilt sina förmågor att skapa en hållbar framtid. Här kan människor i alla åldrar umgås, lära och utveckla hopp och lösningar för en hållbar framtid.

Rent vatten, ren energi och cirkulära kretslopp. Vattnet är vårt viktigaste livsmedel men många av Gävles vattendrag hotas av föroreningar och övergödning från människans utsläpp. Vi vill att vårt vatten ska vara så rent att vi kan dricka det, äta fisken från det och bada i det utan att riskera att vuxna, barn eller djur tar skada. Det gör vi genom att minska utsläppen från industri, trafik och vårt sätt att leva genom mer cirkulära kretslopp. Kommunens energibolag ska fortsätta sträva efter 100% fossilfritt och ska aktivt arbeta för cirkulära kretslopp av energi, ökad kunskap

om klimatförändringar och energiförbrukning, innovativa fossilfria och förnybara energilösningar för en växande kommun i en allt mer föränderlig värld.

Ungefär $\frac{2}{3}$ av alla hushållssopor vi slänger och bränns upp kan tas tillvara mer resurseffektivt än idag. Vi vill att biogas och gödsel ska tillverkas från matavfall. Felsorterade förpackningar ska materialåtervinnas istället för att brännas upp. Vi vill att det ska vara lätt att göra rätt genom till exempel hushållsnära källsortering och ett mer samordnat kommunalt insamlingsansvar som ersätts fullt ut av förpackningsproducenterna.

Kontroll av utsläppen. För att kunna veta om vi är på väg åt rätt håll behöver vi förbättra våra sätt att mäta och beräkna, både hur mycket utsläpp av skadliga ämnen som görs lokalt och hur mycket utsläpp av växthusgaser som Gävle bidrar till genom olika former av konsumtion även på andra platser i världen. Med den kunskapen kan vi veta att vi gör effektiva och tillräckliga åtgärder för att minska Gävles utsläpp till en hållbar nivå.

1.2 Byggande och resande

Hur vi bygger samhället är en av de faktorer som har störst inverkan på våra klimat- och miljöutsläpp. Det påverkar också både vår hälsa och den sociala sammanhållningen. Därför ska vi alltid vara noga med hur vi bygger - människor ska kunna gå, cykla och åka kollektivt till skolor, mataffärer och fritidsaktiviteter. Naturområden är en av de enskilt viktigaste faktorerna för hur människor trivs, alla måste få tillgång till grönt i sin närhet!

Smartare sätt att resa. Gävle ska sikta på att bli en av Skandinaviens bästa cykelkommuner. När allt fler upptäcker fördelarna med cykeln som transportmedel behövs också bättre cykelvägar. Viktiga cykelstråk behöver breddas, separeras tydligare och få en högre standard. Med snabba cykelstråk mellan Gävles stadsdelar och centrum knyter vi ihop staden och förbättrar möjligheterna till cykelpendling. Tryggheten i trafiken behöver också förstärkas med säkra cykelpassager och särskilda trafikskyltar för cykeltrafiken. Vi vill också se

cykelparkeringshus i stan och vid ytterområdenas pendlarparkeringar, och införa ett system med hyrcyklar för besökare. Fler ska få chansen att lära sig cykla och alla barn ska ha säkra cykelskolvägar.

Kommunen behöver arbeta mer med att visa på de positiva effekterna av Gävle som en stark cykelkommun. Vi vill kraftigt minska trafikstockningar vid våra skolor genom att på alla vis underlätta för föräldrar och personal att promenera, cykla eller åka kollektivt. Cykelvägar ska prioriteras vid snöplogning och sandning. I stället för biltrafik på varje gata kan vi ge mer plats för fotgängare och cyklister, men också för handel, uteserveringar och grönytor. Vi ska skapa resandemönster för människor, som skapar trivsel och en ren miljö.

Kollektivtrafiken behöver utvecklas i hela kommunen. Stadsbussarna ska så långt som möjligt få eget utrymme i trafiken för att garantera att de kommer fram snabbt och smidigt. Så kallade BRT-linjer - bussar med rakare linjer och färre stopp - ska provas på fler linjer. Attraktiviteten måste öka på bussarna för att fler ska välja buss framför bilen - bussar i tid, ofta, med gott om utrymme, wifi, usb-laddning, som drivs av biogas och andra förnybara drivmedel får bilresenärer att ställa bilen. Genom att minska biltrafiken i staden minskar vi också buller och luftföroreningar och gör staden till en mer hälsosam och inbjudande plats.

Vackra miljöanpassade bostäder för alla. Det vi bygger ska kunna stå i hundratals år. Därför ska det vara hållbart, spännande för ögat och så fritt från kemikalier som möjligt. Vi ska bygga mer i trä från våra skogar och vi ska bygga smart och innovativt. Vi ska bygga i hela kommunen, även på landsbygden. Nya hus och boendeformer i befintliga bostadsområden ökar variationen och gör det möjligt att bo kvar i samma område även om livet förändras. Det möjliggör också för olika grupper av människor att bo i samma område. Alla människor ska ha tillgång till grönområden nära sitt boende - vi ska inte bygga igen våra parker eller grönområden. Det som byggs får inte ske på bekostnad av viktiga kulturvärden - vi ska inte bygga igen idrottsarenan Strömvallen. Nya byggnader och bostadsområden ska passa in i Gävles anrika kulturmiljö. Gavlegårdarna är Gävles viktigaste bostadsaktör och ska så förbli. Därför ska Gavlegårdarna leda

utvecklingen i att skapa miljösmarta, trygga och ekonomiska bostäder för alla medborgare, i alla faser av livet.

Mer grönska i staden. Grönska i staden bidrar både till en bättre hälsa, ökad trivsel, mindre stress och ger motståndskraft vid ett allt mer oförutsägbart klimat. Med mindre biltrafik skapar vi automatiskt en bättre luft och mer plats för grönytor. Smart anlagda gator kan kombinera dagvattenhantering med träd och planteringar som ger en bättre luft- och stadsmiljö. Våra hus kan också bli mer gröna med växtlighet på tak och fasader, för att skapa mer biologisk mångfald och en trevligare stad. Vi vill att befintliga grönområden ska användas mer av fler - skolgårdarna ska bli grönare och kan då bli en kvarterspark efter skoldagens slut, och de vanliga parkerna kan användas av förskolor och skolor. Vi vill värna gamla träd som starkt bidrar till den biologiska mångfalden. När fler väljer bort bilen minskar parkeringsbehoven och vi kan skapa små parker där vi idag bara har asfalt.

Tillgång till odling och naturupplevelser. Allt fler vill odla - både på landet och i stan. Det ska uppmuntras! Lokal matproduktion ger både klimatsmartare mat, mer biologisk mångfald, mindre utsläpp av kemikalier och cirkulära kretslopp. Stadsodling skapar trivsel och gemenskap. Nya hus ska ha tillgång till odlingsyta, till exempel på tak, balkong eller på marken. Vi vill verka för att föreningsverksamhet för stadsodling, parkskötsel och koloniträdgårdar stöttas och att samverkan med kommunen utvecklas.

Vi ska verka för att fler Gävlebor får glädje av skogen, sjöarna, ängarna och havet. Skyltning och information om naturupplevelser ska förbättras - särskilt för grupper som annars har svårt att få tillgång till den. Kommunen ska stödja föreningsinitiativ som vill utveckla naturupplevelser som vandring, paddling, segling, bad och andra friluftaktiviteter.

Grönare parkering. Parkeringsnormen vid nybyggnation tvingar fortfarande fram onödiga och dyra parkeringsplatser. Många parkeringsplatser betalas av grannen utan bil. Genom att alltid undersöka möjligheter att kraftigt minska eller

helt slopa parkeringsnormen kan vi göra det billigare att bygga bostäder, om vi samtidigt gör det lättare att leva utan egen bil. Bilparkering ska främst ske i parkeringshus, ytorna på stadens tätaste gator är alltför värdefulla. Vi vill också se billigare parkeringsplatser för små bilar och laddstolpar på kommunala parkeringar i hela kommunen.

Nästa mandatperiod vill vi

- att fler parker ska byggas, skolgårdar ska bli grönare och nya bostäder ska ha tillgång till odlingsyta. Tillgången till stadsodling och koloniträdgårdar ska utvecklas och vi ska stärka tillgången till Gävles natur- och friluftsområden.
- att ett klimatcenter ska byggas eller inrättas, där så är möjligt, som ger mer besöksnäring till Gävle och blir en knutpunkt för kunskap och lösningar om klimatförändringarna.
- arbeta för att Gävle ska vara klimatneutralt år 2040. Vi ska inte belasta jordens ekosystem i högre grad än vad det förmår hantera. Kommunen ska ta fram mått och indikatorer som ska följas upp för att säkerställa att vi når målet. Vi ska höja ambitionerna i kommunens miljöstrategiska program.
- att vi ska resa smartare. Gång och cykel ska främjas och Gävle ska bli en av Skandinavians bästa cykelkommuner. Vi ska ha snabbcykelbanor, separerade gång- och cykelbanor, cykelgarage, bättre skyltning, säkra cykelskolvägar för alla barn och bättre kollektivtrafik för fler.
- att all mat som serveras i kommunens verksamheter ska ha låg miljö- och klimatpåverkan, vara god, hälsosam och i möjligaste mån lokalt producerad. Vi ska ha så hög andel ekologisk mat som det bara är möjligt. Vi ska minska vårt avfall så mycket det bara går och allt som går att bruka igen lokalt ska göra det, till exempel som bränsle.
- ställa tydliga krav på dem som bygger i Gävle - vi ska bygga vackra klimatsmarta bostäder för alla, som bidrar till en hållbar framtid för både den enskilda människan och för planeten. Det ska vara lätt att leva klimatsmart i

din bostad - cykeln ska få en säker parkering, gårdar ska vara gröna,
bostadsområden trygga och med många möjligheter till kultur och rik fritid.

2. Ett mänskligare Gävle

I ett mänskligare Gävle får alla goda möjligheter till att vara delaktiga i samhället. Alla Gävlebor får chans att leva ett fullgott liv och bli bemötta med värdighet och respekt. Den som behöver stöd ska alltid få det. Tillsammans kan vi ge alla en bättre framtid.

2.1 Social välfärd för alla

Alla människor kan behöva extra stöd under någon period i livet för att klara av en svår familjesituation eller ta sig ur ekonomiska bekymmer eller skadliga vanor. När människor av olika anledningar behöver stöd, ska samhället erbjuda bästa möjliga insatser. Samtidigt måste vi göra allt vi kan för att förebygga att människor hamnar i social utsatthet som till exempel brottslighet eller missbruk.

Gävle behöver en social investeringsfond. För att finansiera satsningar som på olika sätt ger Gävles invånare en bättre hälsa, bättre möjligheter att bidra till samhället och motverkar social utsatthet vill vi inrätta en social investeringsfond. Vi vet att med rätt insatser kan vi minska missbruk, våld och otrygghet. Ett meningsfullt liv med möjlighet till arbete, kultur, en aktiv fritid och möjlighet till livslångt lärande ger en friskare befolkning. På samma sätt som vi måste höja ambitionerna med det miljöstrategiska programmet, måste vi öka möjligheterna för Gävleborna att leva friska, hälsosamma och välmående liv.

Förebyggande arbete och tidiga insatser. Genom att skapa trivsamma, levande stadsdelar med god social sammanhållning och välfungerande skolor lägger vi en viktig grund för att förebygga sociala problem. Miljöpartiet anser att det förebyggande sociala arbetet är ett av de bästa verktygen för att minska lidande, skapa en trygg stad och ge egenmakt och delaktighet till Gävlebor som idag saknar det. För att kunna fånga upp ungdomar i tid behöver socialtjänsten ha goda möjlighet att arbeta uppsökande och kunna erbjuda bra kultur- och fritidsalternativ. Kommunen behöver även utöka avhopparverksamheten för att hjälpa dem som vill lämna det kriminella livet bakom sig.

Ekonomiskt skyddsnät som möjliggör nästa steg i livet.

Försörjningsstödet ska säkerställa en skälig levnadsnivå för alla Gävlebor. Ekonomisk trygghet, framtidstro och en palett av möjligheter ger människor egenmakt och möjligheter att ta sig vidare till egen försörjning.

Alla har rätt till en bra psykisk hälsa. Unga personer, särskilt kvinnor och tjejer, mår allt sämre och unga HBTQ-personer är än mer utsatta. Utöver en väl utbyggd elevhälsa behöver vi utveckla både uppsökande och förebyggande insatser. Vi vill se fler fältarbetare som skapar relationer med barn och unga och kan se tecken på ohälsa. Det ska vara enkelt för unga att skaffa en trygg och stöttande vuxenkontakt! Vi behöver skapa boendeformer som säkerställer att ingen faller mellan stolarna och att alla Gävlebor får det stöd de behöver.

Den som fastnat i missbruk ska få stöd att bli fri. Missbruk av alkohol, narkotika och doping innebär en personlig tragedi både för den enskilda och för närstående. Det finns starka kopplingar mellan missbruk, kriminalitet och hemlöshet. För att skapa ett mänskligt samhälle för alla måste vi ta denna problematik på allvar och fokusera på effektiva åtgärder. Förebyggande och tidiga insatser - riktade mot respektive målgrupp - är viktiga, men också insatser för att skapa ett drägligt liv och förhindra dödsfall bland de som själva har fastnat i missbruk. Kommunen ska arbeta enligt konceptet Bostad först för att säkerställa en hållbar boendesituation för personer med missbruk som lever i hemlöshet. Gävle

behöver utreda förutsättningarna för ett sprutbytesprogram. Nolltolerans mot droger får aldrig innebära en kostnad som räknas i människoliv.

En kommun fri från fysiskt och psykiskt våld. I alltför många familjer är våld eller hot om våld en del av vardagen. I våld mellan närstående vuxna är det nästan alltid en man som slår och nästan alltid en kvinna som blir slagen. En viktig faktor att påverka är den patriarkala struktur som fortfarande finns i samhället, som gör kvinnor underordnade män. Miljöpartiet vill ha en tydlig strategi för hur vi blir en kommun fri från våld. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra och arbetet mot hedersförtryck måste intensifieras. Behandling av personer som utövar våld måste göras mer lättillgänglig. Vi vill öka tillgången till Grindens verksamhet för bland annat våldsutsatta barn. Genuspedagogik i skolan och i fritidsaktiviteter behövs för att bryta patriarkala strukturer på lång sikt. Den som behöver skyddat boende eller samtalsstöd ska få det direkt och lägenheter att flytta ut till när det är dags.

Ett gott äldre. Det blir fler och fler äldre i Gävle och hur friskt och fritt livet utvecklas på äldre dagar är till stor del beroende av varje persons boendesituation. Alla ska kunna välja, bo hemma länge eller flytta till ett annat boende som upplevs friare och kanske tryggare. Vi måste bygga fler äldreboenden, men också utveckla nya former - kooperativa byggemenskaper kan bidra till människors frihet även på äldre dagar. Den som arbetar inom äldreomsorgen måste ha goda möjligheter till kompetensutveckling. Chefer får inte ha för mycket personal per person för att arbetsmiljö och rutiner ska kunna vara goda.

Äldre - oavsett boendeform - ska erbjudas ett rikt kultur- och fritidsliv. Kultur på distans, exempelvis storbildsskärm, ska möjliggöras på fler platser.

Frivilligorganisationer som vill utveckla aktiviteter för äldre ska stödjas. Maten är viktig - smak, konsistens, doft och inte minst upplevelsen att vara med och laga den ska förbättras. Efterrätter, goda mellanmål och andra tillbehör ska erbjudas för att främja aptiten och ge ett högre energiintag. Den som vill ska få sällskap till måltiden. Djur ska möjliggöras på fler äldreboenden.

Den som flytt krig och förtryck ska få det stöd den behöver. Att ta emot människor som flytt undan krig och förtryck är en viktig del av kommunens välfärdsuppdrag. Vi ska kunna ge våra medmänniskor bra bostäder, tillgång till svenskundervisning av hög kvalitet och annan service och vägledning som gynnar en god och snabb start av det nya livet här i Gävle. Gävle ska vara en attraktiv stad för alla som vill bosätta sig här, och alla nya kommuninvånare ska känna sig välkomna och få service som motsvarar deras behov.

2.2 Demokrati och lika rätt

För oss gröna är demokrati en grundläggande princip som ska utgöra hela samhällets fundament, inte bara något som sker vid valurnan var fjärde år. Vi måste skapa delaktighet i de beslut som påverkar oss alla genom att aktivt bjuda in till dialog och medverkan i viktiga beslut. Det handlar också om mänskliga rättigheter, alla människors lika värde och ett särskilt skydd av minoritetsgruppers rättigheter i samhället.

Den demokratiska kommunen. Vi gröna vill utveckla den lokala demokratin, kommunen kan utveckla fler sätt att påverka digitalt på webben, låta medborgare delta i utformandet av den kommunala budgeten, särskilt arbeta med att barn och unga ska kunna delta i beslutsfattande som rör dem och inte minst öka personalens inflytande. Utbyggnaden av fri trådlös uppkoppling mot internet är prioriterat. Vi ser också att kommunen behöver göra insatser för att öka valdeltagandet liksom utveckla nya sätt för att inhämta kunskap om hur kommuninvånarna trivs och vilken utveckling man vill se i sitt närområde.

Antirasism och antidiskriminering. Arbetet med att motverka diskriminering behöver ske utifrån en förståelse för olika former av diskriminering och hur de ibland samverkar och förstärker varandra. Kommunen ska fortsätta arbeta med de egna anställdas kunskap om diskriminering. Skolan har en nyckelroll, för att kunna ta den behöver skolorna bra stöd för insatser och tid för kompetensutveckling.

I arbetet med HBTQ-personers rättigheter behöver kommunens samverkan med civilsamhället stärkas och säkras långsiktigt. Fler av Gävles verksamheter och enheter ska HBTQ-certifieras. Miljöpartiet vill satsa på att utveckla den normkritiska kompetensen i våra skolor och förskolor.

Ett jämställt Gävle är ett starkare Gävle. Kön påverkar i dagens samhälle allt ifrån yrkesval, inkomst och hälsa till vilka som begår brott och använder våld. Att komma till rätta med dagens könsstrukturer är ett långsiktigt och omfattande arbete som kommer att ge ett tryggare, rättvisare och mer välmående samhälle för alla. Miljöpartiet vill utveckla det normkritiska arbetet i skolan och säkra ett långsiktigt stöd till kvinno- och tjejjourer. Vi vill också att kommunen tar ledarskapet som arbetsgivare när det gäller att motverka ojämlika löneskillnader och arbetsrelaterade hälsoskillnader mellan kvinnor och män och bjuder in andra arbetsgivare i kommunen till gemensamma insatser och erfarenhetsutbyte.

Barns och ungas rättigheter. Barns och ungas rättigheter måste tillgodoses bättre. Alla barn och unga har rätt till trygga uppväxtvillkor och inflytande i alla frågor som rör dem. Det måste finnas forum som bättre fångar upp barns och ungas idéer och tankar i beslutsprocesser. Vi vet att barn är engagerade i sina lokalsamhällen och vill bidra till ett bättre samhälle. Vi vill också utreda ett konkret stöd för barn i juridiska processer, till exempel i vårdnadstvister. Vi vill också att kommunen regelbundet följer upp barnrättsarbetet utifrån Barnkonventionen.

Rättigheter och möjligheter för personer med funktionsvariation.

Oavsett funktionsvariation ska det vara enkelt att få tillgång till information som berör en och möjlighet att påverka beslut som berör ens liv. Tillgänglighetsrådet kan utvecklas så att fler får möjlighet att påverka arbetet. Väntetiden på insatser inom LSS måste kortas och människor i behov av hjälpmedel eller anpassat boende behöver få större valfrihet. Vi ser gärna fler aktörer inom LSS än enbart kommunen, exempelvis brukarkollektiv. Alla har rätt till en daglig sysselsättning som är meningsfull, rolig och utvecklande. Det är också viktigt att det är god framkomlighet på offentliga platser och i offentliga rum, och så långt som möjligt vid fritidsanläggningar.

Nästa mandatperiod vill vi

- arbeta för att Gävle ska bli en stad fri från våld. Vi ska ha en strategi för hur våldet ska minimeras både i hemmet, i offentliga miljöer och särskilt i skolan.
- att Gävle kommun ska som största arbetsgivare i kommunen ta ledarskapet för ett mer jämställt arbetsliv och bjuda in andra arbetsgivare för att arbeta tillsammans för en mer jämställd arbetsmarknad.
- inrätta en social investeringsfond för att finansiera satsningar som kan bidra till en bättre folkhälsa och mindre social utsatthet. Arbetet ska fokusera på de grupper som löper störst risk att halka efter och ska årligen följas upp i det sociala hållbarhetsbokslutet.
- att kommunen utvecklar sitt arbete med personer som fastnat i långvarigt missbruk. När det gäller personer med missbruk som lever i hemlöshet ska kommunen arbeta enligt konceptet Bostad först. Förutsättningarna för en sprutbytesverksamhet ska också utredas.
- ge den som är i behov av försörjningsstöd bättre möjligheter att bygga upp sitt liv för en långsiktig försörjning. En trygg bostad, ett långsiktigt arbete och möjlighet till vidareutbildning är grundstenar för att komma ur försörjningsstöd. Kommunen ska nogsamt följa hur insatser får effekt och inte vara rädd för att prova nya metoder för att ge människor bättre förutsättningar.

3. Ett rikare liv i Gävle

I Gävle ska alla ha möjlighet till ett rikt liv. En förskole- och skoltid som ger hopp och verktyg för en spännande framtid. Ett arbetsliv som är utvecklande. Kultur och fritidsaktiviteter som utmanar, engagerar, utvecklar och berikar oss. I ett rikare Gävle tar vi tillvara på alla former av innovation, kunskap, kreativitet och engagemang. Alla kan bidra och alla får del av Gävles utveckling.

3.1 Skola och utbildning

Förskolan, skolan och vuxenutbildningen är nycklar för att skapa ett jämlikt samhälle som ger alla likvärdiga möjligheter och ska bidra till att utjämna klasskillnader från en generation till en annan. Kunskap, kreativitet, innovation, demokratiska förmågor och entreprenörskap är avgörande för att hitta nya lösningar på dagens samhällsutmaningar. För att utveckla förmågorna krävs många trygga vuxenkontakter, som i sin tur behöver goda förutsättningar.

En jämlik skola. Oavsett vilken skola du går på ska du veta att du får en god utbildning och stöd av vuxna på det sätt du behöver. Miljöpartiet har bidragit till att genomföra satsningar på skolor med sämre resultat och det arbetet vill vi utveckla mer. Alla skolor i Gävle ska hålla en hög kvalitet. Vi vill också hitta sätt att få mer blandade elevgrupper, exempelvis genom att slå ihop skolor. Vi vill också ge läxhjälpstöd till föräldrar och barn, servera frukost på fler skolor, möjliggöra utevistelse och rörelse mer genom mer gröna skolgårdar som främjar rörelse utomhus.

Bra arbetsmiljö för elever och personal. Lärarna är grunden för en bra skola. Lärarnas arbetssituation behöver förbättras genom ökad möjlighet till

kompetensutveckling, mindre administration och annan personal som kan ta över till exempel rastvaktning, viss administration, pedagogiska måltider och liknande. Starkare elevhälsoteam stödjer inte bara eleven som mår dåligt, utan avlastar också läraren i sitt uppdrag. För yngre barn i förskolan vill vi fortsätta arbeta för mindre barngrupper. Under de kommande åren finns ett behov av att bygga nya skolor i Gävle - de ska vara kemikaliefria så långt det går och ha gröna, lekfullt utformade gårdar som främjar rörelse. När skolor byggs och renoveras ska eleverna vara med och bidra med inflytande. Skolor ska byggas så att det går att duscha enskilt och äta lunch i en trevlig och lugn miljö som ger ro och möjlighet till återhämtning. Lugna, trygga, korridorer är också en viktig del i en god arbetsmiljö för eleverna. Lärarna måste också få tillgång till arbetsrum som är funktionella, trevliga och där alla ryms.

Inflytande och normkritik. Skolan ska ge unga den demokratiska grunden som vårt samhälle bygger på. Skolan ska förse alla elever med de verktyg de behöver för att delta i demokratin och samhällslivet. Skolan ska arbeta med de demokratiska och entreprenöriella kompetenserna, med ungas rätt till inflytande och samverka med det närliggande samhället för att öka ungas möjligheter. Utbildning ska vara befriande - inte begränsande. Därför vill vi också att normkritik, genuspedagogik och arbetet med allas lika rätt och värde ska genomsyra verksamheten genom hela skolan, från förskolan till gymnasieskolan.

Lärande för en hållbar utveckling. För att stoppa klimatförändringarna och klara av andra miljöproblem måste vi arbeta aktivt med hållbarhetsfrågor i skolan. Vi vill skapa fler möjligheter för skolor att ta ut elever i staden och i naturen i undervisningssyfte. Vi vill också bygga ett klimatcenter, som visar elever och allmänheten hur naturen och samhället samverkar. Lärande för hållbar utveckling kan integreras i alla ämnen och skapa vidare perspektiv för eleverna om vad hållbarhet handlar om.

Livslångt lärande. Det är viktigare än någonsin att utbildningssystemet är flexibelt och kan möta människor i olika skeden av livet. Vuxenutbildningen har en central funktion när vi behöver komplettera kunskaper, få behörighet till högre

studier, få nya möjligheter på arbetsmarknaden eller bara utveckla oss själva som tänkande varelser. Utvecklingen av platser och program ska ske i samverkan med näringslivet och offentlig sektor för att skapa utbildningar med relevans.

Vuxenutbildningen ger också möjligheten för nyanlända gävlebor att lära sig det svenska språket. Svenska för invandrare, SFI, behöver vara flexibelt och det ska vara möjligt att välja SFI med en tydlig yrkesinriktning och med stor andel praktik. Vi vill också utveckla möjligheten till praktik i kombination med SFI och särskilt fokusera på att ge personer med kompetens inom bristyrken de språkkunskaper som behövs för att snabbt komma ut på arbetsmarknaden. Vi vill utveckla fler snabbspår inom SFI i samarbete med högskolan för personer med god studievana. Vi vill även hitta sätt att stärka språkinläringen också för personer som är föräldralediga, till exempel genom svenskundervisning i kombination med öppen förskola.

3.2 Arbete och näringsliv

I Gävle liksom i många andra städer i Sverige och Europa märks tydligt omställningen från industri- till informationssamhälle. Traditionella varumärken och tillverkningsindustri blir mindre framträdande och allt fler jobb kräver en hög utbildningsnivå och en hög grad av individuellt initiativtagande. Utbildning och möjligheten att lära känna det lokala arbetslivet för både unga, nya svenskar och alla som vill eller behöver byta bana i livet är viktiga grundstenar. Vi tror att en annan nyckel till framgång är att se till de resurser som är utmärkande för Gävle som både stad och stadsnära landsbygd. Vi har havet, skogen, kulturlandskapet och samtidigt ett starkt kulturliv. Allt detta i det strategiska gränslandet i norra Mellansverige med mycket goda tågförbindelser och pendlingsavstånd till Uppsala och Stockholm. Vi ser möjligheterna i Gävles framtida utveckling, utan att glömma de historiska värden som vi värnar.

Klimatomställningen ger nya jobb. Gävle är en anrik handels- och entreprenörstad. Vi har ytterst goda förutsättningar att fortsätta exportera hållbara tjänster och produkter. Gröna jobb skapas när vi ger förutsättningar för gröna

näringar och grön infrastruktur. När kulturkonsumtionen ökar och när ekonomin blir cirkulär skapas behov av reparationstjänster, mer återbruk, bättre återvinning och fler tjänster.

Fler möjligheter för dem som behöver det bäst. Sociala företag skapar nya arbetstillfällen för dem som behöver anpassade arbetsuppgifter och står långt ifrån arbetsmarknaden. Kommunen måste i större utsträckning reservera upphandlingar för sociala företag och stödja uppbyggnaden av dem. Fler sociala företag och fler arbetstillfällen för dem som har allra svårast att hitta ett jobb ger stora både ekonomiska och mänskliga vinster. Kommunen måste också arbeta mycket mer aktivt med att främja attityden gentemot offentliga bristyrken inom exempelvis omsorgen, men också utöka antalet praktikplatser. Fler personer med funktionsvariation ska få arbete. Vi behöver arbeta aktivt med en snabbare etablering av nyanlända gävlebor på arbetsmarknaden, särskilt kvinnor. Praktik är bra men måste följas av en strukturerad plan för hur det blir ett lönearbete.

Hållbart näringsliv. Fler ska kunna, våga och vilja starta företag i Gävle. Goda idéer ska kunna bli verklighet och kommunen och andra offentliga aktörer ska stötta småföretag, kooperativa företag och tillsammans kan vi skapa ett gott lokalt näringsliv. Vi ska underlätta för företagen genom att se över tillstånd, regler och krav. Vi ska samtidigt ställa krav i upphandlingar som gynnar det lokala, särskilt vad det gäller lokala livsmedel. Vi ska arbeta aktivt med kommunens markförsäljningar så att innovativa, socialt ansvarstagande och gröna företag gynnas och vill vara med och bygga vår kommun. Kommunen ska särskilt stärka sitt arbete för fler lokala tjänsteföretag och möjligheter för dessa att arbeta tillsammans och skapa nätverk. Kommunen ska också mer aktivt arbeta med besöksnäringens utveckling och särskilt ekoturism, som har en fantastisk potential i Gävle och Gästrikland.

Mer hav i Gävle. Vi vill att Gävle som hamn- och kuststad uppmärksammas och utvecklas genom att skapa ett maritimt centrum vid Nyhamn som ett samarbete mellan kommunen och de maritima näringarna.

En god arbetsmiljö. Kommunens absolut viktigaste resurs för att kunna erbjuda en god service till kommuninvånarna är vår personal. Trygga anställningar, goda samarbeten med fackförbunden och ett förebyggande arbetsmiljöarbete stärker personalens arbetsmiljö. Arbetsplatser med hög nivå av stress måste tydligare följas upp och få resurser så att arbetsmiljön blir bättre. Alla ska kunna försörja sig på sitt arbete och uppnå en bra balans mellan arbetet och livet i övrigt. Vi vill bryta normen om 40 timmars arbetsvecka och möjliggöra ett mer flexibelt arbetsliv och arbetstid. Gävle kommuns anställda ska erbjudas längre tjänstledigheter utan att särskilda skäl behöver uppges.

3.3 Kultur och fritid

Gävle har en lång tradition av att vara en levande kulturstad. Samtidigt som kultur har ett egenvärde i sig kan vi se att Gävles kulturinstitutioner, som till exempel Symfoniorkestern, Gasklockorna och Gävles alla gallerier och kulturscener, bidrar till Gävles attraktionskraft. Kultur, kreativitet och fritidsintressen får människor att må bra och det stärker även samhället när människor utvecklas, naturliga mötesplatser uppstår och en grund skapas för lokal demokrati, gemenskap och identitet. Därför är det viktigt att kommunen stödjer såväl föreningslivet som lokala konstnärer, kulturarbetare och kulturinstitutioner.

Enkelt att uppleva kulturen. Vi vill att alla Gävlebor ska ha förutsättningar att ta del av det kulturliv som kommunen har att erbjuda. Kollektivtrafik direkt till arrangemang kan förbättras. Rådhuset bör tillgängliggöras i samråd med Gävleborna för att inrymma publika verksamheter. Det ska finnas ett brett och varierat kulturutbud på olika tider på dygnet, och vi vill se en bredd bland kulturutövare. Vi vill också utveckla och stärka samarbetet mellan offentliga, privata och ideella verksamheter. Vi vill inrätta ett kulturråd för att kulturverksamheterna ska samverka tydligare men också skapa nya verksamheter tillsammans.

Stadsbibliotek för framtiden - med kulturhus. Stadsbiblioteket behöver byggas ut. Vi vill passa på att skapa ett kulturhus för Gävle. På platsen vid

Slottstorget finns fantastiska möjligheter att skapa torg, caféer, läsplatser och grönytor. I kulturhuset ska människor i alla åldrar kunna möta, uppleva och skapa kultur. Här finns litteratur, konst, mötesplatser för samtal, kreativa verkstäder - allt en kulturstad som Gävle behöver. Denna satsning ska ske parallellt med att vi säkerställer att även kommunens större ytterområden har ett gott kulturliv, mötesplatser och biblioteksverksamhet.

Fristad för konstnärer. Vi gröna står för en global solidaritet. Vi värnar alla människors rätt till yttrandefrihet och kulturutövning. Idag finns det möjlighet för författare och bildkonstnärer att få en fristad från förföljelse i Gävle kommun. Det är en fråga som vi gröna drivit och vi är mycket stolta över resultatet. Vi vill att Gävle även i framtiden fortsätter att vara en fristad och utvecklas som sådan.

Fritidsaktiviteter för alla ungdomar. Vi vill se ett brett utbud av fritidsaktiviteter inom idrott och kultur. Vi vill säkerställa att tjejdominerade verksamheter får lika mycket resurser som killdominerade verksamheter. Vi vill också säkerställa att vuxenvärldens normer och ideal inte styr vilka aktiviteter som får stöd - det ungdomar vill syssla med ska ungdomar kunna syssla med. Det är viktigt att människor med funktionsvariationer av olika slag får bättre tillgång till idrott, fysisk aktivitet och naturupplevelser. Vi vill fullfölja utbyggnaden av stadsbadet i Boulognerskogen. Kulturskolan och estetiska ämnen i skolan spelar en viktig roll i att ge alla unga möjligheter att utveckla ett estetiskt och kulturellt intresse.

Idrottsstaden Gävle. Gävle har en mycket stark idrottstradition och ett rikt föreningsliv som ska värnas. Det är viktigt att platser för idrottsverksamhet som Strömvallen bevaras och utvecklas för en framtida ungdomsgeneration och att nya planeras in i nya områden. Rörelse är viktigt för barns utveckling och äldres hälsa - och för alla däremellan. Vi ska stödja spontanidrott som exempelvis möjlighet till skridskoåkning på Rådhusorget, utegym och idrottsplaner i kvarteren. Elitidrotten är viktig för Gävle. Men vi tror att eliten växer bäst ur en stark och bra breddidrott snarare än tidiga elitsatsningar.

Nästa mandatperiod vill vi

- höja lärartätheten och förbättra arbetsmiljön på våra skolor, både för lärare och elever. Inomhusmiljön behöver ses över vad gäller till exempel luftkvalitet, ljudnivå och ljusförhållanden. Skolgårdarna ska bli grönare och lekfullare. Lärarnas arbetssituation behöver förbättras genom ökad möjlighet till kompetensutveckling, mindre administration, heltidsanställda mentorer och/eller elevcoacher samt annan personal som kan ta över t ex rastvaktning, viss administration och pedagogiska måltider.
- att kommunen ska ställa tydliga sociala och miljömässiga krav i alla upphandlingar där det är möjligt som skapar fler enkla jobb för dem som behöver det mest, en bättre miljö och en starkare lokal ekonomi.
- att Gävle ska få ett större stadsbibliotek som en del av ett nytt kulturhus, utan att tumma på stadsdelarnas och ytterområdenas kulturliv. Ett kulturråd ska skapas för att se till helheten och höja Gävles ambitioner som kulturstad och kommun.
- ta fram en maritim strategi för att ge Gävleborna tillgång till havet och bygga ett maritimt center som ytterligare en viktig del i att öka stadens besöksnäring och stärka vårt näringsliv.
- utveckla de anställdas villkor och möjlighet till flexibel arbetstid. Personalen är vår viktigaste resurs.

**miljöpartiet
de gröna**

Nu

Klimatet kan
inte vänta